

ЖЕНСКИ СВѢТЪ

СЪ ПРИТУРКА

„ДОМАКИНА“

ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ,

РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ

ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ

Списанието излиза дваждъ, на 1 и 20, а при-
турката веднаждъ, на 10 число всѣки мѣсець.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Годишенъ абонаментъ
предлагамъ
I. На списанието :
За България 4 лева
" странство 5 "
II. На списанието
съ притурката.
За България 7 лева
" странство 9 "
Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички
тѣ телеграфо-пощен. стан-
ции изъ княжеството.

Всѣкакви обявления, от-
носящи се до госпожи и
госпожици, публикуватъ
се въ последната страна-
ца за 30 стот. редътъ.
За постоянни обявления
особени условия.
Имеа, ръкописи и па-
ри се испращатъ: до Ди-
рекцията на „Женския
Свѣтъ“ улица Войнишна
№ 122.
Имеа неплатени не се
приематъ.

Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I-а и II-а година на „Ж. Свѣтъ“ и „Домакина“

Съдържание:

Прегледъ върху III-та годишнина на „Женския Свѣтъ“.
— Грѣбъ Варна. — Вторий бракъ на бащата на великия
Петръ. — Александръ Дума. — Книги и списания. — Обя-
вления. — Корреспонденция.

ПРЕГЛЕДЪ ВЪРХУ III-ТА ГОДИШНИНА НА „ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ“

и улущенията му за прѣдстоящата година.

Съ настоящия брой „Женския Свѣтъ“ при-
ключва III-та си годишнина отъ издаването си.

Излишно считаме на дълго да расправимъ
тукъ за всичко онова което „Женския Свѣтъ“
достигна съ неуморимия си трудъ за въ полза
на своитѣ си читателки и читатели. Той непо-
колебимъ на своитѣ си начала и съзнавающъ
въсприетото тежко, но священно задължение, ни
минута не поколеба отъ прѣдначертания си
пътъ: да вдъхне съзнанието на дълга на жена-
та спрѣмо отечеството, обществото и семей-
ството, да ѝ даде приличното и подобающето мѣс-
то споредъ исканията на християнската рели-
гия и споредъ новитѣ начала на цивилизования
свѣтъ.

И съ гордостъ може да констатираме, че
трудоветѣ на „Женския Свѣтъ“ не останяхъ
безуспѣшни. Българката почна да съзнава сво-

ето си назначение, разбра, че тя има нужда
отъ просвещение и съ ревност почна да търси
истинското образование, като единичко сръдство
за съзнателно и достойно изпълнение на сво-
ята священна задача: като майка - възпита-
телка на човѣчеството.

Обаче, при всичко това ясно стрѣмление на
„Ж. Св.“ съ жалостъ констатираме факта, че
още се намиратъ хора, мислящи едностранчиво
за човѣчeskото възпитание; мислящи, че всич-
ко което се върши отъ жена, испрѣменно е
зло; хора, види се, по видимоу само идеалисти,
а въ сжщностъ съвсѣмъ съограничена и злобна
фантазия. И когато „Жен. Св.“ се провъзгласява
отъ сериозни и вещи хора като списание, най-
полезно, на даже се сравнява съ Европейскитѣ
подобни списания, (виждъ Ж. С. брой-6-й;) кога-
то българската успѣва по този начинъ да по-
каже прѣдъ образования свѣтъ, че тя при всичко
че вчера се освободи отъ веригитѣ, по е достой-
на да се не прѣнебръгне и се забрави по сво-
итѣ си мисли и идеи и че тя не отстъпва
твърдѣ отъ Европейската жена, по разбиране
на своето си назначение и се мжи да достигне
до една цѣль, — нашия едностранчивъ и злобенъ
идеализмъ, вмѣсто да се радва искрено за това
и сериозно покаже случайнитѣ недостатъци, той
се подиграва недостойно за сериозенъ лите-
раторъ; мжи се, да докаже, че тѣ се лъжели

много съ това, че българката издавала не подобно сериозно и полезно списание, както казватъ тѣ, но «една безграмотна и нелѣпа газетка — едно списанийце, редактирано отъ единъ видъ «свѣтовни обновителки», — рагльзени учители или изгалатени шивачки, които сж готови да поддържатъ, че на жената мѣстото е мегданътъ, а на мъжа мѣстото — «кухнята» (!!) Ето ти тия българки, които ги възхвалявате, г. критикарю. Ето и тѣхнитъ проповѣди, споредъ добросъдечния и искрения патриотъ и ратникъ на народното щастие г. Михайловски. Главното обаче е, че тоя идеалностъ (!), за да излъже безъ да се черви читателитъ си и исплати за публикуванитъ отъ насъ въ 19 бр. на Ж. Св. отъ 1893 г. стр 144 единитъ отъ добритъ отзиви за нашето списание безцеремонно — да не унотрѣбимъ по-неприлични думи — прѣиначава, ¹⁾ а другитъ и най-главнитъ замълчава, именно критиката на г. Сопотцко отъ срамъ, навѣрно тукъ вече като прѣдполага българската читающа публическа проста, щото «да не похваща български вѣстници, нито съ помощта на длафа», както той се хвали за това! Ние на подобнитъ зломислящи идеалисти счетохме излишно да отговоримъ, защото знаехме колко той губи като постъ прѣдъ нашитъ многобройни читатели, които знайтъ добръ сѣщинскитъ работи и които се смѣли за тая му жалка слабостъ, неизвѣстна, може би, до тогази на мнозина отъ тѣхъ. Но напрогивъ, колкото числото на читателитъ ни се увеличило, толкова и повече счетохме себе си задължени прѣдъ тѣхъ да имъ приготвимъ съ по-голяма енергия по-добра духовна храна, та списанието ни да имъ бжде необходимъ другаръ за всѣко семейство и за всѣки отдѣленъ чловѣкъ.

Но и при все това нашитъ усилия за подобрене на списанието и разрѣшаване разни въпроси, касающа изключително за жени, бихж останѣли, може би, безуспѣшни, ако нашитъ сътрудници отвѣждадъ не протѣгнѣхж помощната си ръка и ако нашитъ любезни читателки и читатели не ни поддържахж съ гордостъ материално и нравствено туй женско прѣдиряние, на които искаваме нашитъ дълбоки признателности и искрени благодарности. Колкото за идущата година, дирекцията въ желание щото постоянно да улучшава «Женския Свѣтъ», та

да удовлетвори напълно желанието на свонитъ си абонатки, взе всички мѣрки за най-редовното му излизане и се осигури съ сътрудници, владѣющи едно опитно и искусно перо.

За да може, обаче, распространението му да бжде още по-големо, та да можтъ да се ползватъ отъ него, колкото се може повече хора, дирекцията, безъ да гледа на голѣмитъ си разноски, които е направила и има да направи за улучшението му и като има само главната цѣль: ползуванieto на обществото съ нравствени, полезни и достойни за жената статии, вмѣсто да увеличи цѣната му, намали за ония, що се абониратъ въ Т. П. станции *отъ 7 лев. на 5. 50 лв. Само за «Жен. Св.» или «Домакията» отъ 4 лв. на 3;* на абониранитъ направо въ дирекцията или чрѣзъ агентитъ ни, цѣнитъ оставатъ сѣщи, както и минѣлата година. А за да бждемъ справедливи къмъ ония отъ любезнитъ си абонати и абонатки, що сж записани направо въ дирекцията, съобщаваме имъ, че тѣ можтъ да прѣминнатъ къмъ Т. П. станции, стига само да желаятъ това, а прѣминаването имъ да не бжде по-късно отъ края на Януарий мѣсець *непрѣменно* като ни съобщятъ това съ една отворена карта, както и № на издадения бюлетинъ отъ пощата, за да прѣкратимъ направото до тѣхъ испращане. А за прѣдизлатившитъ вече за 1896 г. тогава ще имъ повърнемъ върхшната щомъ заявятъ за това. Форматътъ и сроковетъ на издадението оставатъ сѣщи както и м. год.

Градъ Варна.

(Продължение отъ бр. 21 и край.)

Сега, за да бжде описанието ни за града Варна колкото се може по-пълно, не е излишно, мислимъ, да го досвършимъ съ едни кратки описания за неѣ прѣзъ разни врѣмена, съ нѣкои важни метеорологически явления, случивши се прѣзъ разни врѣмена въ неѣ, съ нѣколко тоже важни, които сж имали едно извѣстно за Варненцитъ значение, произшествия и, най-послѣ, съ единъ малкъ етнологически въпросецъ.

И тъй, извличаме, първомъ, изъ съчинението на г. I. B. Lechevallier: «*Voyage de la Propontide et du Pont Euxine pendant 1775*», издадено въ Парижъ въ 1800 г., относително града Варна, слѣдующето:

« . . . Варна, голѣмъ крайбрѣженъ градъ при устието на една рѣчица, която образува едно голѣмо езеро и нѣколко блата, е укрепена прѣди послѣдната война ¹⁾ отъ страната къмъ полето съ

¹⁾ Виждъ «Мисль» кн. VII стр. т. г.

¹⁾ т. е. прѣди обявената въ 1769 г. Руско-Турската война. (Виждъ брой 21-й отъ Жен. Св., стр. 164, кол. II, забѣл. 26).

прости окопи. А откъмъ страната на морето и рѣката половината ѝ периферия обграждатъ плетищата на градинитѣ, къщата, дървенитѣ твърдини и една малка частъ отъ главната крѣпостъ и служели за укрѣпление.

«Тоя градъ, единичний, който се въспротивилъ на нападенията отъ страна на руситѣ, има единъ старъ замѣкъ съ кули.²⁾ Старото укрѣпление съ което е заградена, е поправено, като се направи рововегъ по-широки, а брусеритѣ по-дебели.

«Пристанището на града Варна, гдѣто може да се намира нѣкои флота въ безопасностъ (?), свѣршва се отъ една страна въ носъ Галата, а отъ друга въ носъ Сованлъкъ. Тукъ често пристигватъ многобройни кораби, които прѣнасятъ въ Цареградъ храни, кокошки, яйца, масло, сирене и вино. Градъ Варна има около 16 хил. жители: Турци, Гърци и Ерменци. Понеже повечето жито, нуждено за прѣхраната на Цареградскитѣ жители са прѣнася изъ гр. Варна, то затова и тоя градъ имъ голяма важностъ, та често е нападната отъ неприятели; затуй, именно, нужно е да бѣде укрѣпенъ още по-добрь, а пристанището му да бѣде защитавано отъ топовни батареи, поставени на разнитѣ около него хълмове.

«Варна, на която околностигъ сѣ необработени, има 12 джамии, 2 церкви и една кула или по-скоро камбанария, построена отъ прѣди дваѣсе години, на която се намира часовникъ съ звънеца си; Варна е единичний градъ въ Турция, който има часовникъ и единичното мѣсто, гдѣто чухме тоя зовъ.³⁾»

Второ, извличаме изъ руското периодическо списание «Вѣстникъ Европы» отъ Юлската му книга 1893 г., слѣдующето писано за Варна отъ извѣстния историкъ Юрий Венелинъ, който посѣтилъ Варна прѣзъ 1830—31 год.

Венелинъ заминалъ изъ Москва на 4 Юлий и подаръ нѣколко деви пристигналъ въ Варна. Улицитѣ на града били криви и тѣсни. На слѣдующия день той посѣтилъ генерала Ротонъ, който го приелъ много вѣжливо и заповѣдалъ да му дадатъ квартира: Къща имало много празни, но все безъ прозорци. Стѣклата казва, въ Турция сѣ невѣдѣсти, вмѣсто тѣхъ употребяватъ *пармакъци* (кафеси) или *кенеци*.⁴⁾ Жителитѣ на града сѣ малко и тѣ смѣсени. Руското правителство се отнася много великодушно къмъ населението, като му дава за храна галети.

«Въ Варна, казва Венелинъ, дадохъ ми за жилище въ една българска къща, за да се запознай съ живущитѣ въ ней и съ езика имъ. Въ тази българска къща имаше една стая съ мусандра вмѣсто всѣкакви други мебели.

²⁾ Мисляхъ, че разбира кулата въ двора на църквата св. Георги.

³⁾ Вижъ Ив. Николовъ, стр. 163—164.

⁴⁾ Въ 1840 — 45 г. употребявали още въ Варна, а особено бѣднитѣ семейства истинитѣ до най-възможно истъчване шкембета вмѣсто стѣкла.

«Животътъ е много простъ. На слъния день въ сѣщата къща живѣхъ и нѣкои Маджаре търговци, носещи съ себе си разни търговски стоки и музикални инструменти, на звука на които се събра бесчисленъ народъ отъвнѣ вратата. На другия день излѣзохъ — за изпълнение цѣля си. Бѣше недѣленъ день. Понскахъ да се запознай съ митрополита и свещеницитѣ. Въ 7 ч. сутринята ходихъ въ църквата, но тя бѣ пуснѣла. Ръшихъ се, прочее, да посѣтихъ и тритѣхъ церкви. Въ първата ми казахъ, че митрополитътъ, заедно съ духовенството билъ трѣгнѣлъ за Кримъ. И за тритѣхъ църкви имаше единъ свещеникъ. Тоя свещеникъ азъ срѣщнахъ по пъти и ходихъ заедно съ него въ келията му. Пожелахъ да видѣхъ ръкописитѣ и архивата на архирей. Свещеникътъ не разбра нито едното, нито другото ми искавие. По-послѣ се научихъ, че митрополитътъ нѣмалъ нито книги, нито секретари, както рускитѣ, които иматъ обичай да иматъ такива и да работѣтъ беспрѣстанно. Попитахъ, дали църквитѣ иматъ нѣкакви си правилници изъ патриаршията и въ случай че иматъ, да ми подарятъ или продаде единъ екземпляръ отъ тѣхъ. Свещеникътъ отговори да, азъ му поблагодарихъ, а ето ти резултатътъ. Мойтъ *портъ* подпрѣ два депа ми донесе една пинакида, на която бѣха отпечатани 24-тъ букви на гръцката азбука: той си помисли, че желѣхъ да науча гръцки. Това ми даде да разбера, че въ Турция не трѣбва да се хваща въра на свещеницитѣ.

Още, трето, извличаме слѣдующето за града Варна изъ съчинението на г. А. Панадопуло Врето «La Bulgarie ancienne et moderne» и изъ оуи на г. Ив. Николау «И Оѣзѣтъ»:

«По 1860 г. градътъ Варна имаше до 20000 жители, отъ които повече отъ третията бѣхъ православни християне, Гърци и Българе, около 10000 ж. Ерменци, не много Евреи и Ерменци, Еллии и Ионийци, а оставялитѣ около 10000 ж. Турци.»

«... По 1852 г. Варна имаше 16 х. жители, отъ които 6100 православни християне, 8300 турци, 30 Евреи и 150 Еллии и Ионийци. Търговията бѣ развита най-много прѣди да се устрои желѣзницата между ней и Руссе. Като се знаеме, обаче, отъ всѣкакви официални статистически данни за гр. Варна, то общо можемъ каза, че, Варна бѣ общия депозитъ за Цареградъ, а и за цѣла България; защото тукъ се събирахъ и затрупвахъ всичкитѣ произведения на послѣдната, които послѣ се изнасяхъ съ кораби и параходи. Изнасянето се състоело въ лѣй, сирене, кокошки, яйца, вълна, кожи, дърва, жита за въ Цареградъ и често отъти за въ Европа. А внасянето изъ Европа и Цареградъ се състоело въ ръкоделия и платове, колониялни стоки, захаръ, разни плодове и др. произведения. Но откакъ се отвори линията Руссе-Варна, търговията взе да испада, защото въ разнитѣ станции се установихъ тържища, които отнехъ отъ рѣцѣтъ на града Варна сцената на търговията.

Градътъ е заобиколенъ съ лозя, които заематъ едно пространство отъ 16000 дюлюма и се простиратъ къмъ сѣверъ, сѣверозападъ и сѣверо-истокъ отъ мѣст до разстояние отъ половинъ до два часа; нѣкои отъ тия лозя имзхъ и къшкѣове, особено ония по пъти къмъ манастирѣтъ св. Димитръ и св. Константинъ, отъ които първий от-стон на разстояние до $1\frac{1}{2}$ часа, а вторий на 2 часа отъ града. Още градътъ имаше 10 укрѣпления надъ стѣнитъ си и 4 вѣнъ отъ града на разстояние $\frac{1}{4}$ часа отъ него.

Климатътъ на града Варна е въобще много здравъ. Зимата по много тукъ е тежка: Отъ Теофана се научаваме, че въ год. 764 отъ началото на мѣсеца Октомврий станѣло врѣмето толкова студено, щото сѣверний брѣгъ на Черното-море, споредъ прѣувелеченото засвидѣтелствование на горѣпомянатия историкъ, просто се окаменилъ на разстояние до 100 мили на вѣтрѣ въ морето и до 30 аршина на дълбочина (!) А замръзватъ повърхността се простирала отъ рѣката Донъ, Днѣперъ и Дунавъ до града Месемврия, па даже и подолу до Салмидиса; по-послѣ отгорѣ той ледъ падналъ снѣгъ, съ което ширината му се увеличила съ още 20 арш. така щото морето се изравнило съ земята, та хората и животнитъ почнали да ходѣтъ по него. ⁵⁾

Г. А. П. Врето забѣлзва, че въ год. 1849—1850 прѣзъ цѣли 5 дева (Януарий 21—25) студѣтъ билъ 21%. Обикновенний студъ е 10—15% ⁶⁾

Византийскитъ историци Теофанъ и Кедрипъ споменуватъ, че въ 545 год. станѣло по тия мѣста потопъ: морето покрило сушата на едно разстояние до четире мили, по причина, може би, на наводнение отъ рѣката Дунавъ и отъ другитъ рѣки, що истичатъ въ Черно море; въ тоя частенъ потопъ, който покри всичкитъ мѣста около Одессуса, удавили се много хора и животни; не подиръ дълго врѣме морето пакъ се оттеглило ⁷⁾ Достоверно е, че и у мѣстнитъ жители въ Варна се е запазило прѣданieto за нѣкой си потопъ, споредъ което прѣданieto старата Варна била потопѣла въ водитъ на близкото езеро. ⁸⁾

Ето, сега, нѣкои важни събития и произшествия които е било възможно да се узнаѣтъ изъ нѣкои изданиа и други частни забѣлѣжки:

Въ год. 1795 станѣло въ Варна и нейнитъ околности, голѣмъ гладъ, отъ който мнозина сѣ

⁵⁾ Не знаемъ, до колко трѣбва да се дава вѣра на туй писано отъ Теофана, при всичко че той прибавя, да е билъ очевиденъ на туй нѣщо, когато слѣдъ распукването на леда, цѣлата Пропонтида до Хелеспонта била напълнена съ горолонни ледове, надъ които той игралъ, както разказва, заедно съ 30 свои съврѣстници не знаемъ, казваме, това, но знаемъ, както и мнозина навѣрно ще помнѣтъ, че прѣди 3 години, ако се не лѣжемъ, повърхността на морето при Бургасъ, бѣ се покривала съ ледъ на едно достатъчно разстояние на навѣтрѣ. (В. Теоф. т. I стр. 669 — 671 и Ив. Николау стр. 128)

⁶⁾ Зимата прѣди 3 год. тоже бѣ много тежка, та и тогава върѣме термометрътъ да е показвалъ 20 подъ нулата. (Видѣ А. П. Врето и Ив. Николау стр. 206 — 207).

⁷⁾ Теоф. т. I стр. 269. — Кедрипъ стр. 290

⁸⁾ Ив. Николау. стр. 109 — 110.

умрѣли. Слѣдующата година, 1796, страшна болестъ ⁹⁾

Въ 1797 г. Х-оглу-Пазарджиксий (Добричкий) дѣребей скралъ завладѣлъ чрѣзъ обсаждане Варна. ¹⁰⁾

На 3-й Юлий 1833г. се опростили отъ Портата всичкитъ дѣждия за прѣзъ три години на възвръщающитъ се отъ Руссия християне варненци.

На 15 Февруарий 1836 при зори изгорѣла църквата св. Атанасъ.

На 18 Априлий 1837 г. на Великъ-денъ, дошелъ въ Варна Султанѣтъ Махмудъ и облѣкълъ 19 чорбаджии съ дълги кафтани.

На 11 Януарий 1838, ношно врѣме станѣло земетръсенне, което траяло 5 секунди.

На 27 Септемврий 1841 г. голѣмъ пожаръ, който изгорилъ по-голѣмата частъ отъ чаршията: 180 магазини и депозити.

На 14 Януарий 1842 г., день вторникъ, голѣма буря въ морето, която исхвърлила на брѣга намѣренитъ въ Варненския заливъ кораби, на брой 16 и се удавили 34 души.

На 17 Декемврий 1842 г. другъ пожаръ изгорилъ 88 магазини и депозити.

На 11 Октомврий 1843 г. друга буря исхвърлила на брѣга 6 кораби. Нѣма удавени.

Въ 1846 г. се появила първата холера, отъ която умрѣли около 1000 души.

На 27 Декемврий 1847 г. станѣло земетръсенне ¹¹⁾.

Въ 1853 или 1854 г., въ врѣме на Кримската война, втори пътъ се появи тукъ холерата. Тоя пътъ жертвитъ сѣ били много повече: празното мѣсто отъ Баба-Радица улица до не съществуещитъ вече, но извѣстни още градски врата «Салхана» и «Ибрамъ-ага» било напълнено съ мъртвечи; послѣ почнали да ги закопаватъ вѣнъ отъ града, гдѣто сѣ сега гробищата. Войницитъ Французи и Англичане се закопавали отвѣнъ града въ съществуещитъ и до днесъ Французски и Английски гробища. Мѣстнитъ жители избѣгали отъ страхъ въ манастира св. Константинъ и по селата Джаферлий, Кестричъ и Чаушъ-кѣой ¹²⁾

На 27 Юлий 1854 г. голѣмъ пожаръ, който изгорилъ цѣлата чаршия до скелята «Табакъ-хана» и «Балѣкъ-пазаръ». Французитъ едва сѣ могли да спасѣтъ града отъ съвършено разоряване. ¹³⁾ чрѣзъ занаваннето на барутницата въ града.

Остава ни вече, за да досвршимъ настоящата си студия за гр. Варна, да поговоримъ нѣщо, както сме казали по-горѣ, за единъ малъкъ етнологически въпросъ. Този ни въпросъ се състои въ издирване причината на наименованието мѣстнитъ жители *гагаузи*. Тия тѣй наречени гагаузи трѣбва да се считатъ като най-старитъ мѣстни жители, които

⁹⁾ Тамже, стр. 164. —

¹⁰⁾ Тамже стр. 165.

¹¹⁾ Ив. Николау, стр. 178 — 179.

¹²⁾ Тамже, стр. 184 — 188.

¹³⁾ Тамже, стр. 188 — 189.

посѣли тогава името Агавузи ('Αγασίδες) Кровизи и Катузи и сѣ били остатъци отъ голѣмото Гетско племе,¹¹⁾ а и «най-храбритѣ и най-справедливитѣ по-между Тракийцитѣ споредъ Херодота¹²⁾». Било тѣ си водѣтъ потеклото отъ Кагаритѣ и Узитѣ, сир. Кагарузитѣ, а послѣ съ врѣме, чрѣзъ промѣняване буквата *p* въ *e*, Кагарузитѣ или Гагарузитѣ — малки орди отъ голѣмото Туранско племе, които нахлули прѣзъ десетото столѣтие или малко по-прѣди въ Источнитѣ страни на Европа и като прѣминали Дунава, установили се да живѣятъ по западното крайбрежие на Черното-море, около Добруджа, Варна и Каварна; било, че името имъ произлиза отъ грѣцкитѣ думи «кака-усъ» сир. хора, които говорѣтъ неправилно, та говорѣтъ имъ лошо бис на ушитѣ — работата е, че тѣ приели християнството, което си запазили винаги и подъ турското иго, ако и да сѣ си забравили матерния езикъ и приели за такъвъ турския езикъ¹³⁾.

Като даваме вече край на туй си описани-за града Варна, въ заключение изявяваме надеждата, че градътъ на Варна, който бѣ толкова испадналъ подъ турското иго, скоро, благодарение на грижитѣ, на честолубивото и патриотическото на правителство, ще се съвземе и ще се въздигне на прѣдпшната си висота, като стане съ врѣме единъ отъ първитѣ по-крайбрежията на Черното-море градъ

Вторий бракъ на бащата на великия Петръ.

Императорътъ Алексий Михайловичъ, баща на великия Петръ, толкова много обичалъ болѣрина Артемийнъ Матѣвъ, щото, при всичко че по обичая на Руския дворъ, не се допуска императору да посѣщава подданицитѣ си, той ходѣлъ редовно у него като домашенъ приятель. Една вечеръ, като влѣзълъ неочаквано въ дома му, сварилъ го на трапезата, за вечеря; чистотата и редътъ, владѣюща по онай ти проста трапеза, очаровали дѣйствително императора.

— А! трапезата ти, приятелю, кажа той, е толкова изящно приготвена, щото осѣщамъ силно желание да сѣднѣ, че да се нахранѣ съ вази. Да, ето на сѣдамъ при тебе, но съ това условие, щото никому да не притѣснявамъ.

— Вие сте до нѣмай-къдѣ харенъ, Ваше Величество; това, което желае и повелява Ваше Величество трѣбва да бѣде за въ честь на дома ми, отговорилъ Матѣвъ,

Слѣдъ сервиранieto, влѣзли въ стаята домашни-ята съ однородния си синъ и една мома, които, слѣдъ като прѣдварително се поклонили императору,

сѣднали по неговата заповѣдь до трапезата. Когато се хранѣли, императорътъ често погледвалъ сѣдщата отсрѣща му мома, тѣй като не помѣталъ да ѣмъ виждалъ другъ пътъ.

— Азъ мислѣхъ, казалъ наконѣцъ императоръ, че синъ ти е самото ти чедо. Ето, обаче, че ти имашъ и дѣщеря; та защо не си ми расправилъ нѣкога за неѣ?

— Ваше величество, много добръ мисли, защото сѣдщата отсрѣща Ви мома е дѣщеря на болѣрина Кирилъ Нарипкинъ, нашъ роднина и приятель, доведена тукъ отъ сврѣга ми, за да види града, и за да ѣ намѣримъ, съ помощта на господъ, нѣкоя добра честъ.

Негово Величество сърадвалъ г-жа Матѣва за добродушието ѣ, па, слѣдъ като тя се завър-яла съ съдружницитѣ си въ особеннитѣ си стан, Алексий взелъ да говори на Артемина за млѣдата мома, която се викала Наталия Кирилловна:

— Тая мома е извънредно красива, и тоже и добродушна; постарайте се, прочее, да ѣ намѣрите сврѣгъ, който да ѣ ошастливи.

— Наистина, казалъ Матѣвъ, Ваше Величество не се излѣга, тѣй като Наталия освѣтъ брасота, има и срамежливостъ, добродушие, и чисто-сърдечие; та цѣлото ми семейство ѣмъ обича горещо и счита като свой членъ. Но колкото за сврѣгъ твърдъ малко надежди имамъ, защото тя притежава тия добродѣтели, но е лишена отъ най-добрата, най-прѣвѣсходната: *зестрата*! . .

— Точно за туй, казвамъ, трѣбва да ѣ намѣришъ единъ толкова богатъ сврѣгъ, който да счита, че другитѣ ѣ прѣимущества прѣвѣсходствовать и надминаватъ всѣкаква зестра.

— Дай Боже! дай Боже! но уви! какъ ли можелъ бихъ да ѣ намѣримъ такъвъ мажъ, оцѣнявающъ по-добрь добродѣлитѣ на невѣстата си, отколкото всѣка друга зестра?

— Да, постарий се, Матѣвъ! а н изъ иде се погрижъ за туй, като желѣмъ горещо благоденствието на една толкова добродѣтелна мома.

Матѣвъ поблагодари негово Величество за интереса, показанъ отъ него за бѣдната, но благородна мома и дѣщеря на роднината му.

Слѣдъ нѣколко дена, императорътъ дошелъ пакъ у Артемина, а слѣдъ като се разговорилъ съ него за разни държавни дѣла, станѣлъ да си вървя; но непадѣйно се показалъ като че измѣнилъ плана си или че се покаялъ. Сѣднѣлъ отново на стола и казалъ:

— Кажа ми, Артемийнъ, успѣ ли да сполучишъ нѣщо за прѣлестната Наталия Кирилловна?

— Не, ваше Величество, отговорилъ нажалено Матѣвъ. Никого не съмъ намѣрилъ, който да прѣдпочита добродѣлитѣ ѣ повече отъ зестрата, та малко надежди ми останѣхъ за бѣдѣщето. Множество момци дохаждатъ всѣкидневнo да ми посѣщаватъ, виждатъ момата, възхищаватъ се отъ прѣлеститѣ ѣ, възхваляватъ красотата ѣ, но никой отъ нихъ не е подгатилъ още нѣщо за бракъ.

¹¹⁾ Тамже, стр. 150.

¹²⁾ Книга IV гл. 33. — Плиний, кн. IV, гл. 28. — Ив. Николовъ стр. 90—91.

¹³⁾ Ив. Николоу стр. 135—126.

— Ние, може би, възразилъ Алексей. нѣмаме вече нужда отъ тѣхъ. тѣй като, споредъ обѣщанieto си, азъ се погрижихъ, потърсихъ и намѣрихъ за неѣ зетъ, съ когото, надѣвамъ се, че ще се ошастливи и заживѣе най-добъръ прѣкрасната Наталия. Азъ познавамъ мъжа, той е прѣбогатъ, силно е влюбенъ въ момата и ще се ожени за неѣ. Ти тоже го познавашъ, макаръ че той не ти е съобщилъ намѣрението си, та, вървамъ, нѣма да отхвърлишъ прѣдложението ми.

— А! извикалъ Матвѣвъ; — позволѣте ми да съобща на Ваше царско Величество, че и самий ми животъ не би стигналъ за да си отплатя за добринитъ бсито Вие правите къмъ мене. Да посмѣя ли да Ви попитамъ, кой е тоя?

— Азъ ти казахъ, отговорилъ Алексей, че познавамъ лично мъжа; той е честенъ, добродушенъ и способенъ да ошастливи съпруга си. Не мога обаче да прибавя нищо повече, прѣди положително да се убѣдя, че и сама тя се съгласява на туй нѣщо.

— Ако се съгласява на туй нѣщо ли? и върва ли Ваше Величество въ противното?

— Слушай, прочее: азъ съмъ зетътъ. Събщи за това Наталия, та ако се склони. . . .

Това неочаквано извъяване зачуди и замая Артемияна, който като колѣничилъ прѣдъ Алексиевитъ позъ, рѣкълъ:

— Колѣнопоклонно моля господаря си, да извини мѣннето си, или же да не натоваря мене, да съобща това нѣщо на момата; тѣй като най-личнитъ придворни семейства ме завиждатъ и мразятъ за обичта, която Ваше Величество храни къмъ мене, исклучаѣ другитъ си врагове, които отъ всѣкъдъ ме знобикалятъ. Колко, прочее, вспница тия непрятелѣ ще се възстанатъ противъ мене, когато се научатъ, че Вие, великий императоръ, прѣдпочетохте да се ожените за една бѣдна мома отъ семейството ми, вмѣсто за нѣкоя друга богата и хубава придворна госпожа. Безсѣмнено омразата имъ противъ мене ще се увеличи до нѣмайка, та ще разпространяватъ мѣлвата, че азъ, като съмъ злоупотребилъ Вашата прѣданностъ къмъ мене, скроихъ туй съединение, за да се ползувамъ съ още по-голяма сила, та да въздигна семейството си до самия Васъ.

— Малко интересуй се за тѣхъ, милий Матвѣвъ. Всичко това остава на моето распорѣждане. Рѣшихъ се вече, окончателно, защото опитътъ ме е научилъ, Артемий, че добродѣтелното сърце може да покани най-нѣщо подъ простата дреха на една бѣдна, но благородна мома, нежели подъ украсената съ златенъ бодъ дреха на богатитъ придворни госпожи.

— Рѣшението на императора за мене е свѣто. Азъ само въ името на Наталия Кириловна, умолявамъ Ви, да распорѣдите нужното по обичай, т. е. да поканите бешумно всичкитъ мои отъ висшето общество, и заедно съ тѣхъ и самата Наталия и прѣдъ тѣхъ да си изберете. По таквъ начинъ никой нѣма да знае нѣщо.

Тоя планъ много хареса на императору, та слѣдъ нѣколко дена обявилъ на Висшитъ държавни и духовни личности намѣрението за втори бракъ, и че, споредъ владѣющия въ Руссия обичай, ще покани дѣщеритъ на аристократитъ, за да си избере измежду тѣхъ бѣдѣщата Русска императрица.

Това станало прѣзъ Септемврий мѣсецъ на 1670 год. въ императорския палатъ въ Москва.

Около шестдесетъ благородни моми се прѣдставили въ прѣвѣликолѣпнитъ кремлинови зали съ драгоцѣнитъ си и горделиви облѣка. Измежду тѣхъ само една се отличава по своята срарежливостъ и просто облѣкло, именно Наталия Кириловна.

Императорътъ всичкитъ ги приелъ най-вѣжливо и всѣчески угостилъ; но за императрица на държавата и на сърцето си провъзгласилъ бѣдната Наталия Кириловна!

Мирославова

Александръ Дума.

(Синъ).

За жената.

Отъ публикуваната, по случай на смъртта на великия Французски драматуръ, статия на г. Е. Делогъ въ «Бел. независимостъ» извличаме слѣдующитъ, относително мнѣнието на г. Дума за жената.

«Мнозина сѣ онии, които се посвѣтвали на умрѣлия драматургъ върху социалното положение на жената, и не ще съмнение, че важността на неговото мѣние върху този въпросъ не бѣше възможно да мене не збѣлѣзана отъ онии, които се занимаватъ днесъ съ въпроса върху еманципацията на жената. Една отъ тия личности е. г. Мария Леви, която има привилегията да получи послѣдното, може би, писмо, което отличенъ писателъ отъ правилъ до неѣ и въ което говори за защищаване на своитъ си идеи върху този въпросъ.

Това писмо, което не е публикувано и исподата 6-й Юлий т. г. е съ слѣдующето съдържание:

Госпожо,

Мнѣнието ми относително правата на женитъ е отдавна добръ опредѣлено. Искахъ това въ разнитъ брошури, като ония съ надсловъ «убийцитъ жени», «Гласующитъ», «Потърсението на бащинството». Искамъ правата на женитъ да сѣ тѣкмо такива, каквито сѣ на мъжегъ, защото задлѣженията имъ сѣ еднакви.

Нима тѣ не плащатъ ли сѣщитъ данѣци, както онии? Не ги ли прѣслѣдватъ, когато не плащатъ? не се ли секвестиратъ и конфискуватъ мобилитъ имъ, когато не плащатъ дълговетъ си, когато не изпълняватъ търговскитъ си задлѣжения, въсприети съ подписа си, или когато не плащатъ кирята? Нима не се ли заличатъ въ полицията и не се ли завеждатъ прѣдъ съднитъ, когато отираднитъ кордели или дантели отъ нѣкоя магазинъ? Какво би си помислилъ нѣкой, когато Жанна Д'Аркъ не би можела да засвидѣтелствува въ градското общинско управление рождението на съсѣдиното ѣ чедо или да гласоподава за градскитъ съвѣтници на Домреми, въ тая хубава Французска страна, която спасила!

«Ние се гордѣемъ за знаменититъ писателки, каквито сѣ г. г. Севинье, Стаелъ и Сандъ, при туй не имъ отстъпваме права. Ние даваме на момитъ сѣщото възпитание, каквото и на момцитъ; основаваме съспителни лица, въ които женитъ ставатъ професорки и се натоварватъ да разпространяватъ свѣтлината и истината по всичкитъ исторически, финансови и научни въпроси на свѣта.

«Трубадуриятъ претендиратъ, че женитъ билъ изгубилъ голъма частъ отъ прѣлеститъ си съ упражняването на тия нови права. Но колко по-прѣлестни прави женитъ велосипедътъ!»

«Вие забравяте, казватъ нѣкои сериозно, че тѣ се освобождаватъ отъ войнишката служба?»

«Но тѣ не се освобождаватъ отъ длъжността да раждатъ чедъ, безъ които не би било възможно да стане война — нѣщо най-добро отъ всичко друго — да ги носѣтъ въ корема си въ продължение на деветъ мѣсеца, да ги раждатъ съ ужасни болки, да ги кърмѣтъ, да стоѣтъ будни при тѣхъ, да ги възпитаватъ прѣвъ много години, и да търпятъ всичкитъ възможни скърби, когато се лишаватъ отъ тѣхъ, испращайки се на границата или по на далечъ.

«Жената е сѣщество дѣйствующе и мисляще, има сѣщото происхождение и огледване каквото и мъжътъ съ исклучение на една малка разлика, а и нейъ за въ собственната ѣ полза, считаме ѣ като извънредно свето сѣщество, като майка, съпруга или дъщеря. Възлагаме ли, ней сѣщеврѣменно толкова длъжности, а въ нѣкои случаи отговорности, повече отъ колкото на мъжа. Да, колкото пѣкъ се касае до социалното, и моралното ѣ равенство, нѣма да се занимаемъ съ него; тя сама възприема това дѣло, и споредъ вървежа на работитъ, нѣма да се измине много врѣме за разрѣшеннето му.

Примете, госпожо, израженнето на дълбокитъ ми съ уважение къмъ васъ чувства.

А. Дума, синъ

ПОКАНА

ЗА

сп. «ХРИСТИАНСКИЙ СВѢТЪ»

Мѣсечно религиозно иллюстрировано списание, год. V, 1896. Издава методистката Епископална Мисия въ гр. Руссе. Годишна цѣна 3 лева, а въ странство 4 лева.

Порѣчки и пари да се испращатъ до Спасъ Димитровъ Методистка Книжарница Руссе.

Редакцията

ПОКАНА

ЗА

ЗАПИСВАННЕ АБОНАТИ НА В. „СВѢТНИКЪ“

Отъ 12-й този мѣсець в. „Свѣтникъ“ встъпва въ единадесетата си година и ще слѣдва да излиза по досегашната си программа.

Прѣвъ идущата 1896 година редакцията на в. „Свѣтникъ“ ще даде на своитъ абонати, като премия, и именно: 1) Единъ Стѣненъ Календаръ; 2) Една картинка изъ Свещенната Библейска История и 3) Една книга съ религиозно-правствено съдържание.

Годишната цѣна на вѣстника съ премиятъ е 8 лева.

Настоятели, събравши 10 годишни течения, ще се ползватъ съ едно, а ония, които съберѣтъ 20 съ три.

София,

2-й Декемврий 1895 г.

Редакцията на в. „СВѢТНИКЪ“.

ПОКАНА

ЗА

ЗАПИСВАННЕ АБОНАТИ НА ДОМАШНОТО СПИСАНИЕ:

„БЪЛГАРКА“

Като поднасямъ пастоящата покана прѣдъ читающата публика, ласкаѣмъ се да вървамъ, че всѣкой, който обича що-годъ развитието на нашата домашна литература, ще се абонира на списанието. То ще започне да излиза отъ нова година ежемѣсечно и ще съдържа освѣтъ статии по възпитанието, хигиената, економията, женский въпросъ и още разни литературни произведения, разни научни новини, биографии и пр.

Въ края на всѣка книжка ще има библиографически отдѣлъ, въ който ще се отбѣлзва, всѣко ново съчинение или списание, получено въ Редакцията.

Списанието ще излиза на 15-й на всѣки мѣсець въ разпѣръ на една печатна кола in 8 въ обвивка. Годишната му цѣна е 2 лева прѣдплатени. За странство 2.50 лева.

Настоятель може да бѣде всѣко лице, което събере абонати и внесе абонаментитъ нмъ, като, разбира се, задържи за труда си 10%.

За полученитъ сумми ще се съобщава на лицето чрѣвъ малката кореспонденция.

Лицата, до които съ испратени покани, най-учтиво се умоляватъ, да ги повѣрятъ, заедно съ събранитъ абонати и сумми най-късно до нова година.

Всѣчко що се отнася до списанието, като пари, статии и пр. се испраща направо до Г-жа Редакторката му въ гр. Чирпанъ.

Гр. Чирпанъ, 25 Ноемврий 1895.

Съ почитание:

А. П. Кършовска.

Кореспонденция.

Г. Г. Н. Цончева *Берковица*; Стефана Ханджиева *Искра* (Ромжия) получихме стойността на едно год. теч. за „Жен. Св.“ и „Домакъ“ за 95 год. — К. Тонковъ *Т. Назарджикъ*, получихме 4 лв. стойн. на „Жен. Св.“ за 95 год. — Иванка Г. Богданова, *София*, получихме стойн. на едног. теч. за „Жен. Св.“ и Дом. за идущата 1896 год. благодаримъ. — Зонка Цончева, *Батак* съ желанието Ви се съобразихме. Ако желаете, можемъ Ви испрати и останалитъ броеве отъ началото на 1895 год. тъй като ний ви записхмъ отъ X 95 год. — Анна С. Чолакова въ *Пловдивъ*. Броеветъ се испратиха съ писмо. — Т. Н. Дж. *Карлово*, получено; ще се поиясти; благодаримъ. — кап. Поповъ, 14-й Мак. п. въ *София*: Броеветъ се връщахъ отъ пощата съ бѣлжка; *непознатъ*, Съобщете, молимъ, кои броеве нѣмате, за да Ви ги испратимъ? — Т. В. Абаджиеву, агентъ „Ж. Св.“ отпратихме Ви списъкъ и писмо въ *София*. —

Извѣстия.

I Първий брой на „Ж. Свѣтъ“ както и на притурката „Домакъ“ се испращатъ Даромъ до всѣкого.

II Умоляваме всички ония отъ г. г. абонатитъ и абонатитъ ни въ гр. Варна, които не сж си исплатили още абонамента, да побързатъ и си го внесѣтъ сами направо въ дирекцията ни до 15 Януарий 1896, най-късно. Въ противенъ случай, ще имъ прѣвратимъ испращението на броеветъ.

СЪДЪРЖАНИЕ

НА ТРЕТАТА ГОДИШНИНА НА "ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ"

Александръ Дума	стр. 190.
Афоризми стр. 23, 31, 87, 96, 112, 127, 168, 176.	
Биография на Florence Nightingale . . .	стр. 109.
Биография на Роза Боньоръ	стр. 39.
Биография на г-жа de Sévigné	стр. 15.
Благотворително влияние на Английската	
кralица върху участието на жените	стр. 110.
Благодѣтелността	стр. 89.
Василка	стр. 171.
Великодушна постѣпка	стр. 181.
Влиянието на книгите върху възпитанието на че-	
ловѣка	стр. 68.
Вторий бракъ на бащата на великия Цегръ	стр. 189.
Въжливостъ въ дома	стр. 157.
Възраститѣ на живота	стр. 179.
Градъ Варна	стр. 140, 148, 155, 163, 186.
Дарове за нова година	стр. 6.
Дѣвѣ кѣщовници	стр. 76, 84.
Добродѣтелта и добродѣтелний чловѣкъ	стр. 86.
Европейскій печатъ за сп. «Женскій Св. и До-	
макния».	стр. 105.
Единъ си търси жена	стр. 139.
Една пдлия изъ Хемеровитѣ епоси	стр. 166.
Една страница изъ дневника ми	стр. 20.
Жена-герония	стр. 20.
Жената въ Германия	стр. 73, 81.
Жената въ Китай	стр. 156, 165.
Жената на единъ великъ чловѣкъ	стр. 43, 50, 58.
Жените въ военно време	стр. 95.
Jeanne Dieulafoy и пътешествието ѝ изъ Пер-	
сия	стр. 114, 131.
«Женскій Свѣтъ» и «Домакинята», рецензиранъ	
повторно отъ Европейскій печатъ	стр. 83.
«Женскій Свѣтъ» и притурката му «Домакиня»,	
рецензиранъ повторно отъ Европейскій печ. «	41.
Женскій мозъкъ	стр. 65.
Женскитѣ по насъ дружества	стр. 161, 169, 177.
Женско съдържание въ военно време	стр. 183.
За добрия напредѣкъ на стопанското училище	
«Мария Луиза» въ София	стр. 28.
Законъ за горенъ курсъ на педагогическото учи-	
зданието на дѣцата	стр. 108.
Знание и незнание	стр. 97.
лице въ княжество България	стр. 137, 145.
Ивана Златоуста	стр. 147, 171.
Игуменка герония	стр. 149.
Извѣстия стр. 8, 16, 24, 31, 40, 48, 56, 72, 80, 88,	
96, 104, 112, 120, 128, 144, 152, 160, 168, 176, 184.	
Изъ философскитѣ егюди на М. В. Безобразова	
стр. 4, 10, 18, 29, 34, 45, 52, 59, 92, 98.	
И животъ членки на висшия учебенъ свѣтъ с.	113.
Книги и списания, получени въ дирекцията на	
стр. 8, 16, 24, 31, 48, 55, 64, 72, 80, 88, 96,	

104, 112, 120, 128, 136, 143, 151, 160, 176.	
Конкурси	стр. 62.
Корреспонденция стр. 8, 16, 24, 31, 40, 56, 64, 72, 88,	
96, 104, 112, 120, 128, 136, 144, 152, 160, 168, 184, 191.	
Малѣтъ конкурсъ	стр. 79, 95, 111; 136, 143.
Младостта	стр. 9, 17.
Мумиитѣ	стр. 63.
Мързелътъ	стр. 33.
Нашитѣ дѣца	стр. 69.
Нашитѣ премия	стр. 169, 177.
Недопущане до учителствувание омженитѣ	
учители	стр. 153.
«Никоя жена не е толкостъ окаяна, колкото съмъ	
азъ»	стр. 134.
Обявление	стр. 8, 24, 56, 72, 191.
Опасността отъ богатството	стр. 158.
Пакъ по стопанското училище «Мария Луиза» с.	84.
Писмо до една майка	стр. 182.
Писмото на Мадзини за безсмъртието	стр. 74.
По възпитанието (Легуве)	стр. 7, 14, 21.
По новата 1895 година	стр. 3.
Подиръ двадесетъ години	стр. 133.
По женското възпитание	стр. 75.
Прѣгледъ върху III-та годишнина на «Жен-	
скій Свѣтъ»	стр. 185.
Пѣсень	стр. 36, 46, 53, 61.
Първа любовъ	стр. 118, 135, 141.
Работи за жени	стр. 139.
Разни	стр. 24, 31, 47, 55, 87, 102,
110, 143, 151, 159, 167, 175, 184.	
Резултатъ отъ голѣмния конкурсъ №, № 1, 2, 3	
стр. 87, 103, 127.	
Ролята на момата въ семейството	стр. 57.
Самодива	стр. 30.
Сара Мартенъ	стр. 117, 125.
Семейството	стр. 67.
Славянски жени	стр. 70, 77, 86.
Смѣхорийби	стр. 79.
Старата мома	стр. 106, 115, 123.
Стойността на минутитѣ	стр. 19.
Страстната Недѣля и въскресение Христово	стр. 49.
Суритското кафене	стр. 93, 100.
Свѣти къмъ сгодена дѣвица	стр. 175.
Сѣдната и светий Павелъ	стр. 149.
Тайна любовъ	стр. 180.
Тритѣ съззи	стр. 12.
Тютюнътъ и малитѣ	стр. 147.
Ти всекога правѣше дома си щастливъ	стр. 167.
«Cherchez la femme»	стр. 106.
Художествеността въ Хомеровитѣ епоси	стр. 180.
Училищни законопроекти	стр. 121, 130.
Щастие	стр. 26.
Явна благодарностъ	« 112